ואין צריך לומר חדשים בישנים באמת אמרו ביין התירו לערב קשה ברך מפני שהוא משביחו אין מערבין שמרי יין ביין אבל נותן לו את שמריו מי שנתערב מים ביינו לא ימכרנו בחנות אלא א"כ הודיעו ולא לתגר אע"פ שהודיעו שאינו אלא לרמות בו מקום שנהגו להטיל מים ביין יטילו התגר נוטל מה' גרנות ונותן לתוך מגורה אחת מה' גיתות ונותן לתוך פיטום אחד ובלבד שלא יהא מתכוין לערב: **גמ'** ת"ר אין צ"ל [א] חדשות מארבע וישנות משלש דאין מערבין אלא אפילו חדשות משלש וישנות מארבע אין מערבין מפני שאדם רוצה לישנן: באמת אמרו ביין התירו לערב קשה ברך מפני שהוא משביחו (וכו'): א"ר אלעזר עדא אמרה כל באמת אמרו הלכה היא אמר ר"נ ובין הגיתות שנו והאידנא דקא מערבי שלא בין הגיתות אמר רב פפא דידעי וקא מחלי רב אחא בריה דרב איקא אמר הא מני רבי אחא היא דתניא רבי אחא מתיר בדבר הנטעם: ואין מערבין שמרי יין ביין אבל נותן לו את שמריו (וכו'): והא אמרת רישא אין מערבין כלל וכי תימא מאי (א) נותן לו את שמריו דקא מודע ליה הא מדקתני סיפא לא ימכרנו בחנות אלא א"כ מודיעו ולא לתגר אע"פ שמודיעו מכלל דרישא אע"ג דלא מודע ליה אמר רב יהודה ה"ק אין מערבין שמרים של אמש בשל יום ולא של יום בשל אמש אבל נותן לו את שמריו תניא נמי הכי רבי יהודה אומר השופה יין לחבירו ה"ז לא יערב של אמש בשל יום ולא של יום בשל אמש אבל מערב של אמש בשל אמש ושל יום בשל יום: מי שנתערב מים ביינו ה"ז לא ימכרנו בחנות אלא א"כ מודיעו וכו': רבא אייתו ליה חמרא מחנותא מזגיה טעמיה לא הוה בסים שדריה לחנותא א"ל אביי והא אנן תנן ולא לתגר אע"פ שהודיעו א"ל מזגא דידי מידע ידיע וכי תימא דטפי ומחייליה ומזבין ליה א"כ אין לדבר סוף: מקום שנהגו להטיל מים ביין יטילו וכו': תנא למחצה לשליש ולרביע אמר רב ובין הגיתות שנו: **מתני'** רבי יהודה אומר לא יחלק החנוני קליות ואגוזין לתינוקות מפני שהוא מרגילן לבא אצלו וחכמים מתירין ולא יפחות את השער וחכ"א זכור לטוב לא יבור את הגריסין דברי אבא שאול וחכמים מתירין ומודים שלא יבור מעל פי מגורה שאינו אלא כגונב את העין אין מפרכסין לא את האדם ולא את הבהמה ולא את הכלים: **גמ'** מאי טעמייהו דרבנן דאמר ליה אנא מפליגנא אמגוזי ואת פליג שיסקי: ולא יפחות את השער וחכ"א זכור לטוב וכו': מאי טעמא דרבנן

משום

ואין צ"ל חדשים בישנים. פסק למכור לו ישנים לא יערב בהן חדשים שהישנים יבשין ועושין קמח יותר מן החדשים: **מפני שמשביחו.** קשה משביח את הרך לפיכך פסק עמו רך מערב בו קשה. [ב] ודוקא קתני קשה ברך ולא רך בקשה פסק עמו קשה לא יערב בו את הרך. [ג] וכן אין צריך לומר חדשים בישנים דוקא אבל ישנים בחדשים שפיר דמי: **אין מערבין שמרי יין ביין.** בגמרא מפרש לה: **ימכרנו בחנות.** פרוטה פרוטה: **אלא א"כ הודיעו.** לכל אחד ואחד מהן שמים מעורבין בו: **ולא לתגר.** ימכרנו ביחד ואף על פי שמודיעו: **לפי שאינו לוקחו אלא לרמות.** ולמכרו בחנות: **מקום שנהגו להטיל מים ביין יטילו.** דכיון שנהגו אין כאן טעות שכל היינות בחזקת כן: **התגר נוטל מחמש גרנות וכו'.** שהכל יודעין בו שלא גדלו בשדותיו ומבני אדם הרבה לוקח ובחזקת כן לוקחין: **מגורה.** אוצר שאוגרין בו תבואה. גורן הוא שדשין וזורין בו את התבואה ודרך התגר לקנות מבעלי בתים בשעת הגורן ולהכניס למגורה שלו: **שלא יתכוין לערב.** ולהוציא קול לקנות הרוב ממקום משובח לערב בו ממקום אחר ושכיניו סבורין שכל הפירות מאותו מקום: **גמ' ת"ר אין צריך לומר חדשות מארבע.** שאין בסלע: **וישנות משלש.** שאין בסלע: **דאין מערבין.** חדשות בישנות דהואיל ובחזקת ישנות מוכרן נמצא מאנהו ומוכר לו זולות בתורת יקרות: **אלא אפי' חדשות משלש וישנות מארבע אין מערבין.** ואע"פ שהחדשות יקרות מהן: **מפני שאדם רוצה לישנן.** מפני שעילוי דמיהן של חדשות אינן מפני שהן טובות כישנות אלא שאדם רוצה לישנן. וזה שפסק עמו על הישנות אינו רוצה לישנן לפיכך אסור לערב בהו חדשות ואפי' מעולות בדמים: **עדא אמרה.** זאת אומרת. כל עדא כמו הדא: **באמת הלכה.** מדיהב טעם למילתיה מפני שמשביחו ואין לגמגם בדבר ונקט בה למתניתין באמת ש"מ כל היכא דתני באמת הלכה ואין לחוש ולגמגם בדבר: **ובין הגיתות שנו.** דמשביחו שתוססין זה עם זה ונעשים טעם אחד. אבל לאחר הגיתות שכבר קלט כל אחד ריחו וטעמו אין משביחו אלא פוגמו: **דידעי.** הכל יודעים שהוחזקו לערב: **בדבר הנטעם.** שאדם טועם קודם שלקחו ויכול להבחין שנתערב בו: **והא מדקתני סיפא.** ומפליג בין הודיעו ללא הודיעו מכלל דרישא דקתני אבל נותן לו את שמריו אע"ג דלא אודעיה: **של אמש.** מיין שספה אמש ונשארו השמרים אין מערבין אותו ביין שספה היום ששמרי יין זה מקלקלין יין אחר: **אבל נותן הוא לו את שמריו.** של יין עצמו. ויום ואמש לאו דוקא והוא הדין ליום ויום משתי חביות אלא אורחא דמילתא נקט דסתם יום ואמש משתי חביות: **השופה יין.** כל דבר הצלול הנורק בנחת מכלי אל כלי שלא יתערבו בו שמרים קרו לה שפייה: **מזגיה.** נתן בו מים שכן דרכו: **בסים.** מבוסם וטוב: **והא אנן תנן ולא לתגר שאינו אלא לרמות כו'.** וחנוני היינו תגר וימזוג חנוני זה וימכרנו בחזקת יין בחנות והרי המים מעורבין בו ואתה מכרת לו ואיכא לפני עור (ויקרא יט): **מזגא דידי מידע ידיע.** שאני נותן בו מים הרבה: **וכי תימא מייתי חמרא חייא ומערב ביה.** עד שלא יהא ניכר טעם המים: **א"כ.** דלכולי האי חיישינן: **אין לדבר סוף.** שאף המים לבדם אסור למכור לחנוני שמא יערבם ביין ולא חשו אלא בזמן שאני מוכר לו דבר העשוי לרמות בו כמות שהוא עכשיו: **למחצה לשליש ולרביע.** הכל כמנהג המדינה יטיל מים אם מחצה אם שליש: **מתני' ולא יפחות את השער.** למכור בזול מפני שמרגיל לבא אצלו ומקפח מזונות חבירו: **זכור לטוב.** שמתוך כך אוצרי פירות מוכרין בזול: ד) **גריסין.** פולין גרוסות ברחים אחת לשתים: **לא יבור.** את הפסולת לפי שמתוך שנראות יפות הוא מעלה על דמיהם הרבה מדמי הפסולת שנטל מהם: **וחכמים מתירין.** טעמא מפרש בגמרא: **ומודים שלא יבור מעל פי המגורה.** למעלה להראות יפות ואת הפסולת שבתוכו לא בירר: **לפי שאינו אלא כגונב את העין.** בברירה זו: **ואין מפרכסין.** מפ' בגמרא: **לא את האדם.** עבד כנעני העומד לימכר: **גמ' שיסקי.** פרונ"ש: **מאי טעמא.** נקט זכור לטוב לשון ברכה:

משום

ואין צ"ל חדשים בישנים. משום דאמר בפ' המוכר את הספינה (ב"ב דף צא:) דכל מילי עתיקי מעלו בר מחמרי שיכרא והרסנא: [מאי] (אבל) נותן לו שמריו דקמודע ליה. דס"ד דלפ"ה אסור שלא ירמה בו אחרים: **רבא אייתו ליה חמרא.** רבא גרסינן דאשכחן שהיתה מזיגתו משונה כדאמרינן בנדרים (דף נה.) וכליל מעברין (עירובין דף נד.) דמילא האי מזיגא למזגא דרבא בריה דרב יוסף בר (חייא) והשתא ניחא הא דאמר רבא בפרק המוציא יין (שבת דף עז. ושם ד"ה דאמר) כל חמרא דלא דרי על חד תלת מיא לאו חמרא הוא ונפרק אחד דיני ממונות (סנהדרין לז.) אמרינן אל יחסר המזג שאם הוצרכו מהם לצאת אם יש שם כ"ג כנגד סנהדרי קטנה יוצאים ואם לאו אין יוצאים משמע דמזיגה על חד תרי דקרא [איירי] במזיגת סתם בני אדם ומיהו קשה דמשמע התם דס"ל לרבא דעיקר מזיגה כך דינה דמוקי מתני' דבמזוג ב' חלקים מים ואחד יין ביין השרוני דוקא דרפי ונראה דרבא מוקי מזיגה דקרא דאל יחסר המזג ביין השרוני והרב מנחם מיוני פירש דאל יחסר המזג שלא יחסרו נ' מסנהדרי גדולה דמזג בגימ' נ' אבל אם יחסר מ"ט ישארו כ"ב ואין ב"ד שקול מוסיפין עליהם אחד הרי כ"ג ומיהו בירושלמי משמע דאיירי במזיגת יין ממש:

הדרן עלך הזהב

עין משפט נר מצוה

קצא א מיי' פי"ח מהל' מכירה הל' ה סמג לאוין קע טוש"ע ח"מ סי' רכח סעיף יא:

קצב ב מיי' שם הל' ח טוש"ע שם סעיף טו:

קצג ג מיי' שם הל' ו טוש"ע שם סעיף יג:

קצד ד מיי' שם טוש"ע שם סעיף יג:

קצה ה מיי' שם הל' ז טוש"ע שם סעיף טז:

קצו ו ז מיי' שם הל' ה טוש"ע שם סעיף יא:

קצז ח מיי' שם הל' ח טוש"ע שם סעיף טו:

קצח ט עיין במ"מ שם הל' ו טוש"ע שם סעיף יד:

קצט י טוש"ע שם סעיף יג:

[כ] מיי' שם הלכה ו:

ר ל מ מיי' שם הלכה ד טוש"ע שם סעיף יח:

רא נ ס מיי' שם טוש"ע שם סעיף יז:

רב ע מיי' שם הל' ג טוש"ע שם סעיף ט:

לעזי רש"י

פרוני"ש. שזיפים.

מסורת הש"ס

א) [שבת נג: ע"ש], ב) ב"ב צא., ג) [שם], ד) [ד"ה גריסין אחר ד"ה לא יבור], ה) [צ"ל חמא], ו) [וע' תוס' סנהדרין יד: ד"ה אל יחסר וב"ב צו: ד"ה כל].

הגהות הב"ח

(א) גמ' וכי תימא מאי אבל נותן:

הגהות הגר"א

[א] גמ' ת"ר אצ"ל כו'. נ"ב גירסת הרי"ף להיפך ור"ל דלא יערב לו ישנים בחדשים ועל רישא דמתני' (ועמ"ש רבינו בח"מ סי' רכ"ח): [ב] רש"י ד"ה מפני. ודוקא כו'. נ"ב אבל הרא"ש לא כתב כן: [ג] שם וכן כו'. נ"ב אבל הרי"ף חולק ע"ז ולכן אמרה המתני' דוקא על יין וכן פי' הרא"ש:

מוסף רש"י

השופה. מריק (שבת קכט. גיטין סח. סנהדרין קח. חולין מז.). שופך (ב"ק קטו:) מערה בנחת מכלי אל כלי (חולין קיב:). שהוא מרגילן לבא אצלו. כשאבותיהם שולחין אותן אל החנויות לקנות מן החנונים (ב"ב כא.). שיסקי. שקדים (שם).

Torah-Box.com
diffusion du judaïsme aux francophones